27 SEP. 2021

gemeente
Montfoort

RAADSVOORSTEL
ter besluitvorming in de raad

Datum Raadsvergadering	27 september 2021	Zaaknummer	1029749
Datum commissievergadering	13 september 2021		
Raadscommissie	Ruimte		
Portefeuillehouder	I.A.M. ten Hagen		
Onderwerp	Commissie Ruimtelijke Kwaliteit en Bouwverordening Montfoort 2021		

Voorstel
1. De Verordening op de gemeentelijke Commissie Ruimtelijke Kwaliteit 2021 vast te stellen.
2. De bevoegdheid voor het benoemen van de leden van de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit Montfoort aan het college te delegeren.
3. De Bouwverordening Montfoort 2021 vast te stellen én gelijktijdig de Bouwverordening Montfoort 2012 in te trekken.

Kernboodschap
De nieuwe Omgevingswet treedt naar verwachting op 1 juli 2022 in werking. Hierdoor is het noodzakelijk om keuzes te maken over de wijze van advisering over omgevingskwaliteit. De gemeente Montfoort beschikt al over een Commissie Ruimtelijke Kwaliteit die wordt ingevuld door MooiSticht. De Omgevingswet vereist dat de werking van deze commissie bij gemeentelijke verordening juridisch verankerd moet worden. Gelijktijdig dient de Bouwverordening 2012 geactualiseerd te worden om aan te sluiten bij het actuele model van de VNG en het functioneren van de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit.

Bijlage(n)
Bijlage 1: Verordening op de gemeentelijke Commissie Ruimtelijke Kwaliteit 2021.
Bijlage 2: Bouwverordening Montfoort 2021.

Aanleiding
Met de Omgevingswet die naar verwachting op 1 juli 2022 in werking treedt, wordt het stelsel van ruimtelijke regels volledig herzien. De wet bundelt de wetgeving en regels voor ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water. De wet biedt een kader dat overheden op decentraal niveau meer afwegingsruimte geeft om de doelen voor de fysieke leefomgeving te bereiken.

Eén van de doelen van de wet is het bereiken van een goede omgevingskwaliteit. Daarbij gaat het om het belang van aspecten als cultureel erfgoed, architectonische kwaliteit van bouwwerken, stedenbouwkundige kwaliteit en kwaliteit van natuur en landschap.

In eerste instantie gaan het huidige vastgestelde gemeentelijke beleid en regelgeving voor welstand, ruimtelijke kwaliteit en cultureel erfgoed één op één mee naar de Omgevingswet via de zogenaamde Bruidsschat. Wel is het adviesstelsel aangepast in de Omgevingswet. De Omgevingswet verlangt dat gemeenten expliciete keuzes maken over de taken van de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit. Dat pakket kan zich beperken tot advisering over wijzigingen aan (rijks)monumenten, maar kan ook de ruimtelijke kwaliteit in relatie tot veiligheid, gezondheid en participatiebeleid omvatten.

gemeente
Montfoort

Op 8 juli 2019 heeft de gemeenteraad ingestemd (zaaknummer 619916) met het ontbinden van de monumentencommissie, het beleggen van het advies omtrent monumenten bij MooiSticht en het college te mandateren bij de benoeming van leden. MooiSticht verzorgt sindsdien het combineert welstands- en monumentenadvies. In de praktijk functioneert deze, zoals ook benoemd in het raadsvoorstel voor het vaststellen van de Erfgoedverordening gemeente Montfoort 2020 (zaaknummer 821788) als Commissie Ruimtelijke Kwaliteit.

Gewenst resultaat
De Omgevingswet vereist een eenduidig besluit over de inrichting en functioneren van de adviesstructuur, in casu de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit. Wij zijn tevreden over de wijze waarop MooiSticht deze rol invult. Daarom is ons voorstel om de huidige structuur en werkwijze te behouden en deze te formaliseren met de benodigde verordening. Voor deze verordening heeft de VNG een model opgesteld dat we, op advies van MooiSticht, als basis hebben gebruikt.

Bij raadsbesluit van 8 juli 2019 heeft de raad het college van B&W gemandateerd om de leden te benoemen. Doordat er destijds nog geen sprake was van een Commissie Ruimtelijke Kwaliteit, wordt met voorliggend voorstel ook het delegeren van het benoemen van de leden aan deze commissie geregeld.

Doordat in de Bouwverordening Montfoort 2012 nog de term 'Welstandscommissie' wordt gehanteerd én in deze Bouwverordening de inrichting en het functioneren van deze Welstandscommissie zijn beschreven, dient ook de Bouwverordening aangepast te worden. Gelijktijdig kunnen de wijzigingen worden meegenomen die door de VNG in 2018 zijn verwerkt in het model van de Bouwverordening.

Het vaststellen van de Verordening op de gemeentelijke Commissie Ruimtelijke Kwaliteit 2021 en het wijzigen van de Bouwverordening 2012 hebben geen effect op onze gemeentelijke dienstverlening. Het betreft een formalisering van de werkwijze die we momenteel al hanteren.

Argumenten / Toelichting
Met dit besluit voldoen we aan de wettelijke verplichting om vóór de inwerkingtreding van de Omgevingswet een gemeentelijke Commissie Ruimtelijke Kwaliteit te hebben ingesteld. Gelijktijdig zorgen we met dit besluit voor een actuele Bouwverordening.

1. Vaststellen Verordening op de gemeentelijke Commissie Ruimtelijke Kwaliteit 2021
    a. Om het huidige gemeentelijke beleid en de gemeentelijke regelgeving ten aanzien van de welstand, ruimtelijke kwaliteit en cultureel erfgoed na 1 juli 2022 voort te kunnen zetten onder de Omgevingswet moet een gemeentelijke adviescommissie worden ingesteld en de leden daarvoor worden benoemd ten aanzien van de advisering aan het college over aanvragen voor omgevingsvergunningen bij Rijksmonumenten. Het betreft een adviescommissie zoals bedoeld in artikel 84 van de Gemeentewet.
    b. De Verordening op de gemeentelijke Commissie Ruimtelijke Kwaliteit is gebaseerd op de modelverordening die in gezamenlijkheid is opgesteld door de VNG, Federatie Ruimtelijke Kwaliteit en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. Het model is daarbij in- en aangevuld om de werking van de huidige Commissie Ruimtelijke Kwaliteit, zoals deze bij MooiSticht is belegd, geactualiseerd en aangepast naar de Omgevingswet, voor te kunnen zetten. Daarbij is ook het provinciale Steunpunt voor Archeologie en Monumenten (STAMU) om advies gevraagd ten aanzien van de onderdelen die betrekking hebben op het cultureel erfgoed.

2. Bevoegdheid voor het benoemen van de leden van de commissie delegeren.
    a. De Omgevingswet regelt dat de gemeenteraad de leden van de gemeentelijke adviescommissie moet benoemen. In het kader van het duale stelsel adviseert de adviescommissie aan het college. Voor voldoende flexibiliteit in het proces voor de benoeming van leden is het wenselijk de bevoegdheid voor de benoeming ook bij het college neer te leggen. Artikel 10:13 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) regelt dat een bestuursorgaan zijn bevoegdheid tot het nemen van besluiten kan overdragen aan een ander die deze onder eigen verantwoordelijkheid uitoefent. Artikel 10:15 Awb regelt dat delegatie slechts geschiedt indien in de bevoegdheid daartoe bij wettelijk voorschrift is voorzien. Artikel 156, eerste lid van de Gemeentewet geeft het algemene wettelijk voorschrift dat bevoegdheden van de raad gedelegeerd kunnen worden aan burgemeester en wethouders tenzij de aard van de bevoegdheden zich daartegen verzetten.
    b. Onder de Omgevingswet valt welstand, ruimtelijke kwaliteit, cultureel erfgoed en de advisering daarover onder de vrije beleidsruimte van de gemeente. Enkel voor de advisering over Rijksmonumenten is een gemeentelijk adviescommissie wettelijk verplicht. Ten aanzien daarvan is de bevoegdheid tot op heden volledig bij burgemeesters en wethouders neergelegd onder de Monumentenwet 1988, momenteel Erfgoedwet. Daaruit kan gesteld worden dat de delegatie van de bevoegdheid tot het benoemen van de leden van de gemeentelijke adviescommissie voor het wettelijk verplichten onderdeel Rijksmonumenten zich in de aard van de bevoegdheid niet daartoe verzet.
3. Bouwverordening Montfoort 2021 vast te stellen en Bouwverordening Montfoort 2012 in te trekken.
    a. Als de Verordening op de gemeentelijke Commissie Ruimtelijke Kwaliteit wordt vastgesteld, moet de Bouwverordening Montfoort 2012 ook worden gewijzigd. Daarin is immers nu de huidige welstandscommissie geregeld. Met de gewijzigde Bouwverordening wordt ook in juridische zin de huidige welstandscommissie geïntegreerd in de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit. In de praktijk functioneren de beide commissies al als één.
    b. De huidige Bouwverordening Montfoort 2012 bevat diverse artikelen die afgelopen jaren door de Reparatiewet BZK 2014 (Stb. 2014, 458) en wijzigingen van de Wro, Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) en onderliggende besluiten overbodig zijn geworden. De VNG heeft hiertoe in 2018 een aangepast model van de Bouwverordening beschikbaar gesteld (ledenbrief kenmerk TLE/U201800234ECGR/U201101606, d.d. 17 april 2018). De wijzigingen zijn verwerkt in de Bouwverordening Montfoort 2021. De Bouwverordening Montfoort 2021 blijft van kracht tot het moment van inwerkingtreding Omgevingswet. Zodra de Omgevingswet in werking treedt, vervalt hoofdstuk II van de Woningwet waarin de grondslag van de Bouwverordening is opgenomen. Daarmee zal bij inwerkingtreding van de Omgevingswet de Bouwverordening (van rechtswege) vervallen.

Kanttekeningen en alternatieven
Bij raadsvoorstel 1: indien de raad de Verordening op de gemeentelijke Commissie Ruimtelijke Kwaliteit niet vaststelt, voldoet de gemeente Montfoort niet aan de wettelijke verplichting bij inwerkingtreding van de Omgevingswet. Daardoor kunnen aanvragen voor omgevingsvergunningen niet worden beoordeeld volgens de eisen van de Omgevingswet en kan dit leiden tot onrechtmatige besluiten. Daarnaast draagt de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit bij aan de afwegingen voor een goede omgevingskwaliteit.

Van het VNG model voor de Verordening op de gemeentelijke Commissie Ruimtelijke Kwaliteit is in overleg met MooiSticht op enkele punten afgeweken. Het betreft:
1. De uitbreiding van de adviestaak van de commissie (artikel 2) indien een aanvraag betrekking heeft op cultureel erfgoed. In het VNG-model was dit veelal beperkt tot gemeentelijke monumenten. Door een verbreding wordt, in lijn met de huidige advisering én de bepalingen in de gemeentelijke Erfgoedverordening, ook advies van de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit verwacht bij overig erfgoed, niet zijnde gemeentelijke monumenten.
2. Het niet overnemen van de artikelen die betrekking hebben op de functie van 'stadsbouwmeester' (artikel 3). In lijn met de huidige werkwijze wordt geen stadsbouwmeester aangewezen die taken onder verantwoordelijkheid van de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit uitvoert.

3. Herbenoeming van leden (artikel 5). Volgens het VNG-model is herbenoeming slechts eenmaal mogelijk. Doordat ervaring met een gebied een belangrijke rol speelt en we onszelf beperken als we slechts eenmaal herbenoeming toestaan, wordt voorgesteld de herbenoemingen niet te limiteren. Er blijft iedere vier jaar een weloverwogen moment om te besluiten of een lid moet worden herbenoemd.
4. Aanvulling van de adviestermijn (artikel 7), waarbij het niet tijdig binnen de termijn adviseren door de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit niet automatisch betekent dat de commissie positief adviseert. Bij cultureel erfgoed kan onherstelbare schade optreden, zelfs al wordt er succesvol bezwaar en beroep tegen ingediend. De schade is dan mogelijk al geschied.
5. Stemrecht van de voorzitter (artikel 8). In het VNG-model heeft de voorzitter stemrecht. Zowel alle huidige adviescommissies van MooiSticht als de voorgangers van Welstand en Monumenten Midden Nederland en de Provinciale Utrechtse Welstandscommissie werken met een model waarbij de leden deskundig zijn en de voorzitter (met een bestuurlijke ervaring en achtergrond) een onafhankelijke niet-stemgerechtigde rol vervult. Zo wordt voorkomen dat er bijvoorbeeld teveel een architectuurdiscussie plaatsvindt.

Bij raadsvoorstel 2: indien de raad de bevoegdheid tot het benoemen van de leden niet delegeert aan het college, zal de raad over iedere benoeming dienen te besluiten. Het risico op een (tijdelijk) incomplete commissie wordt daarmee groter, evenals het risico op vertraging bij de behandeling van adviesvragen.

Bij raadsvoorstel 3: indien de raad de Bouwverordening niet actualiseert, blijft de Bouwverordening tot de inwerkingtreding van de Omgevingswet verouderd. Feitelijk zijn de (juridische) risico's beperkt, omdat de artikelen die met de wijzigingen uit de verordening worden gehaald, al zijn opgenomen in diverse wetten. Gebruik van de term 'welstandscommissie' kan leiden tot verwarring, omdat deze commissie niet meer bestaat en onder de naam Commissie Ruimtelijke Kwaliteit is gecontinueerd.

Financiën
De huidige Commissie voor Ruimtelijke Kwaliteit wordt gecontinueerd binnen het nieuwe adviesstelsel van de Omgevingswet. Er verandert weinig aan de werking en het financieringsmodel van de commissie. De vaststelling van deze verordening brengt dus geen extra kosten met zich mee ten opzichte van de huidige situatie.

Juridische gevolgen
Beide verordeningen worden gepubliceerd. Daarnaast wordt de Bouwverordening Montfoort 2012 voorzien van een einddatum die gelijk is aan de datum van het raadsbesluit én daarmee de begindatum van de Bouwverordening Montfoort 2021.

Planning en aanpak
Na besluitvorming door de raad wordt de overeenkomst tussen MooiSticht en de gemeente geactualiseerd.

gemeente
Montfoort

Communicatie / Participatie
Het advies is in samenwerking met de huidige adviescommissie MooiSticht en regiogemeenten voorbereid.

De verordening wordt gepubliceerd in overeenstemming met de wettelijke vereisten

Relatie met duurzaamheid / Maatschappelijk verantwoord ondernemen
N.v.t.

Toets inclusiviteit
N.v.t.

Montfoort, 24 augustus 2021

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN MONTFOORT,
de secretaris, de burgemeester,

M.H. van der Veer mr. P.J. van Hartskamp-de Jong

gemeente
Montfoort

RAADSBESLUIT

In de openbare vergadering van 27 september 2021 heeft de gemeenteraad besloten:

1. De Verordening op de gemeentelijke Commissie Ruimtelijke Kwaliteit 2021 gewijzigd vast te stellen waardoor artikel 5, lid 2 komt te luiden:
   a. Leden kunnen maximaal twee keer worden herbenoemd. *)
2. De bevoegdheid voor het benoemen van de leden van de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit Montfoort aan het college te delegeren.
3. De Bouwverordening Montfoort 2021 vast te stellen én gelijktijdig de Bouwverordening Montfoort 2012 in te trekken.

*) amendement

de griffier,

drs. M. Lucassen

de voorzitter,

mr. P.J. van Hartskamp-de Jong

Onderwerp: Commissie Ruimtelijke Kwaliteit en Bouwverordening Montfoort 2021
Datum raadsvergadering: 27 september 2021